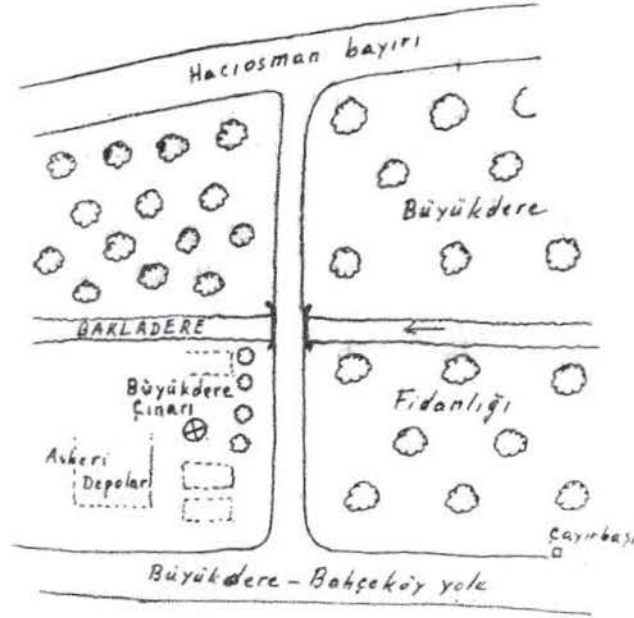

BÜYÜKDERE ÇINARI

Doç. Dr. TURHAN BAYTOP
İst. Üniv. Eczacı Okulu

Dünyanın en meşhur ağaçlarından biri olup 4000 sene kadar yaşadığı tahmin edilmektedir. Alt taraftan bir birleriyle birleşmiş 3 grup halinde 9 büyük (sonraları 7) gövdesi bulunuyordu. Kapladığı sahanın çevresi 112 metre kadardı. Bu çınara Türkler «yedi kardeşler», Rumlar «hepta adelphia» Avrupalılar ise «Platane de Godefroy» ismini vermişlerdir. Çınarın avrupalı'arca «Godefroy çınarı» diye isimlendirilmesine sebep; birinci haçlı ordularının İstanbul'a gelişinde haçlı orduları kumandanı GODEFROY DE BOUILLON'un karargâhını bu ağacın altında kurmuş olmasıdır (1096).

Büyükdere Çınarının bulunduğu yeri gösterir şema

17 ci asırdan itibaren Büyükdere çınarının bulunduğu çayır «Kırkağaç» ismiyle tanınmaya başlamış ve Osmanlı Padişahları bu çayırda bir çok av eğlenceleri tertip etmişlerdir. Ecnebler ise bur

rada sportif oyunlar (bilhassa polo) yaparlardı. II ci MAHMUT bu çınarın bulunduğu çayıra sık sık gider, yaz günlerinde burada dinlenir ve yeniçeriler tarafından yapılan oyunları (tokmak oyunu) seyrederdi. Bu çınar altında II ci MAHMUT bazı resmî merasimler de tertiplemiştir. Meselâ, 1829 yılı Kurban bayramı merasimi bu çayırda yapılmış ve aynı sene İngiliz elçisi sultana burada takdim edilmiştir.

Çınarın bulunduğu mahal «Çayırbaşı» ismiyle birinci dünya harbi başlarına kadar bir mesire yeri olarak kalmıştır. Bu sıralarda çınarın gövdesinin oyduğunda bir kahve ocağı bulunuyordu. Bu ocaktan çıkan bir yangın sonunda çınar kısmen harap olmuştur. Birinci dünya harbi esnasında çınarın bulunduğu muntika asker tarafından işgal edilmiş ve burada barakalar inşa edilmiştir. Bu esnada da çınarda bazı hasar meydana gelmiştir. Nihayet Cumhuriyet devri başlarında çınarın bulunduğu saha hangar yapılmak üzere bir İtalyan Deniz Tayyareleri kurumuna devredilmiş ve bu idarenin baraka ve hangar inşaatı esnasında asırlık çınardan bakiye kalan birkaç gövde de ortadan kaldırılmıştır. Halen eski çınarın bulunduğu yerde askerî depo olarak kullanılan barakalar bulunmakta ve bu barakalar etrafında da sonradan dikilmiş 8—10 genç çınar görülmektedir.

KÖKEN, Ali Rıza., Fennî Hayati Nebat, 402—403, (1332—1914)

OLIVIER, G. A., Voyage dans l'Empire Othoman, l'Egypte et la Perse, 1, 65, (1804)

ŞEHİSUVAROĞLU, H.Y., Asırlar Boyunca İstanbul, 159, 167.

TCHIHATCHEFF, P., Asie Mineur, (Botanique, II), 674 ve planche 44, (1860)

Türk Ansiklopedisi, 1, 222, IX, 109.